

การใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลาง
กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง

The Use of Financial Statements for Analyze lending
Medium-Size Business: A Case Study of a Commercial Bank

รุ่งทิพา ชุ่มเชย

นิสิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

E-mail: rungthiwac64@nu.ac.th

สุนทรีย์ ตั้งศรีวงศ์

อาจารย์ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

E-mail: suntareet@nu.ac.th

Rungthiwa Chumchoie

Student, Majoring in Accounting Faculty of Business Economics and

Communications, Naresuan University

Suntaree Tungsriwong

Lecturer, Accounting Department, Faculty of Business Economics and

Communications, Naresuan University

รับเข้า : 11 ตุลาคม 2566 แก้ไข : 4 พฤศจิกายน 2566 ตอรับ : 9 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ และ 2) เปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 149 คน คือ เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจ สังกัด กลุ่มธุรกิจขนาดกลางภาคเหนือ ที่ทำหน้าที่ดูแลลูกค้าสินเชื่อธุรกิจในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M จำนวน 72 คน และสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L จำนวน 77 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.50-1.00 และค่าความเที่ยง=0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า 1) เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M ให้ความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญมากที่สุด คือการนำงบการเงินมาใช้เพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ และน้อย

ที่สุด คืออัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนของกิจการ สำหรับเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L ให้ความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดสถานภาพเงินสดในมือ และ น้อยที่สุด คือ ความสำคัญของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L ให้ความสำคัญกับความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน การวัดผลตอบแทนของกิจการ และ การวัดสถานภาพเงินสดในมือ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : งบการเงิน การให้สินเชื่อ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

Abstract

The objectives of this research are to study the importance of using financial statements and compare the use of financial statement data to analyze business loans. The sample groups selected for loan officers at the under the Northern Medium Business Group of a medium-sized business office size M 72 people and size L 77 people totaling 149 people. The instruments used for data collection were a questionnaire that had IOC between 0.50-1.00 and reliability was 0.96. The data was analyzed by inferential statistics in the Independent Sample T-test. This study showed that the loan officers medium-sized business office size M give importance to using financial statement information to analyze for business lending overall at a high level. The highest level is financial statement information, and the least ratios are used to measure the return of a business. And the loan officers medium-sized business office size L give importance to using financial statement information to analyze business lending overall at a high level. The highest level is the ratios used to measure the status of cash on hand, and the least ratios used to measure the return of a business.

The results of comparing the level of using financial statement data to analyze business lending between loan officers a medium-sized business office Size M and Size L. They give importance to the frequency of changing CPAs, the financial statement

information, measuring operational efficiency, measuring business returns, and measuring cash on hand different at the significant level of 0.5.

Keywords: Financial Statements, Credit Appraisal, Financial Ratio Analysis, Small and Medium Enterprises (SMEs)

บทนำ

ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการเงินของประเทศ โดยทำหน้าที่ระดมและจัดสรรเงินทุนแก่ภาคเศรษฐกิจ การชำระราคาและบริการ ตลอดจนการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการดำเนินธุรกรรมทางการเงิน เป็นผู้รับฝาก หรือระดมเงินออมรวมถึงการให้สินเชื่อ ระบบสถาบันการเงินที่พัฒนา มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพย่อมสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน จากรายงานผลสำรวจภาวะและแนวโน้มสินเชื่อ ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 พบว่า ความต้องการสินเชื่อภาคธุรกิจ ในไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2565 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนในทุกขนาดและสาขาธุรกิจ ในด้านมาตรฐานการให้สินเชื่อภาคธุรกิจยังคงเข้มงวดต่อเนื่อง โดยสถาบันการเงินบางแห่งพิจารณาปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง รวมถึงเพิ่มความเข้มงวดของเงื่อนไขประกอบสัญญา และผลการสำรวจภาระหนี้และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ที่ได้ดำเนินการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งกิจการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จากผลการสำรวจในส่วนแหล่งเงินทุนและแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลัก พบว่ามีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนหลักจะมาจากเงินกู้จากสถาบันการเงิน และกำไรสะสมของกิจการ ในขณะที่กิจการขนาดเล็กมีแหล่งเงินทุนและเงินทุนหมุนเวียนหลักของกิจการจะมาจากหลายแหล่ง โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากเงื่อนไขในการกู้ยืมที่เข้มงวดของสถาบันการเงินส่งผลให้กิจการขนาดเล็กไม่เข้าเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ และไม่สามารถได้รับการอนุมัติสินเชื่อได้ อีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากศักยภาพในตัวธุรกิจเอง ซึ่งจากผลสำรวจการดำเนินกิจการทั่วไปในด้านของการจัดทำแผนธุรกิจ การจัดทำแผนการตลาดของกิจการ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่ได้มีการจัดทำแผนธุรกิจและแผนการตลาด รวมถึงการจัดทำบัญชีที่ไม่เป็นระบบมาตรฐาน เนื่องจากกิจการส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีเองและขาดข้อมูลทางบัญชีย้อนหลัง ส่งผลให้ในการกู้ยืมเงินจากสถาบันทำได้ยากขึ้น เนื่องจากสถาบันการเงินจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อจากแผนธุรกิจ ความสามารถในการสร้างรายได้ของกิจการ รวมถึงพิจารณาในส่วนงบการเงินของกิจการย้อนหลังว่ามีความเหมาะสมที่จะอนุมัติสินเชื่อหรือไม่ ซึ่งในส่วนนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจเข้าไปให้ความรู้ในด้านของการดำเนินกิจการ การวางแผนธุรกิจ และการวางแผนทางการเงินของกิจการ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์สินเชื่อ การอำนวยสินเชื่อของธนาคาร และหลักการทั่วไปการให้สินเชื่อ และการจัดการสินเชื่อ (ดารณี พุทธิวิบูลย์, 2558) เพื่อพิจารณาถึงความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะได้รับการชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยว่ามีมากน้อยเพียงใด เนื่องจากเงินให้

สินเชื่อสินเชื่อเป็นสินทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในงบแสดงฐานะทางการเงิน และเป็นกิจกรรมหลักในการประกอบกิจการของธนาคาร ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อฐานะทางการเงินของธนาคาร และแนวคิดเกี่ยวกับงบการเงิน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561) การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน (เฉลิมขวัญ ทรัพย์บุญยงค์, 2554) และการวิเคราะห์งบการเงิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) เนื่องจากงบการเงินมีความสำคัญต่อทั้งบุคคลภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจ กล่าวคือ งบการเงินมีความสำคัญต่อธุรกิจที่จัดเตรียมงบการเงิน ในแง่ของการแสดงให้เห็นภาพรวมและเพื่อใช้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแบบแผนที่วางไว้ได้หรือไม่ หรือใช้เป็นบรรทัดฐานในการตั้งเป้าหมายและใช้วางกลยุทธ์ทางธุรกิจในอนาคตได้อีกด้วย นอกจากนี้ความสำคัญของงบการเงินในแต่ละธุรกิจยังมีความสำคัญต่อบุคคลภายนอก กล่าวคือ นักลงทุน ที่มีความสนใจในการลงทุนในธุรกิจนั้น ๆ งบการเงินที่สะท้อนผลการดำเนินงานที่ดี ย่อมดึงดูดนักลงทุนในการตัดสินใจร่วมลงทุนในธุรกิจดังกล่าว หรือจะเป็นในส่วนของการดำเนินการกู้ยืมเงินจากผู้ให้บริการแหล่งเงินทุน ซึ่งก็ถือเป็นอีกหนึ่งบุคคลภายนอกที่ใช้งบการเงินในการพิจารณาการอนุมัติเงินกู้ยืมธุรกิจ งบการเงิน จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญของธุรกิจในการใช้จัดหาเงินทุนจากแหล่งเงินต่าง ๆ

มีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและการใช้ข้อมูลทางการเงินในการวิเคราะห์สินเชื่อและข้อจำกัดเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อข้อจำกัดในการดำเนินงานและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังเช่น อุษณีย์ เส็งพานิช (2564) ; Musamali & Tarus (2013) ; Atupele N. Mulaga (2013) ที่พบว่า ลักษณะกิจการ ได้แก่ ขนาดของกิจการและอายุของกิจการมีผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs กล่าวคือ กิจการขนาดใหญ่มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากกว่ากิจการขนาดเล็ก ทั้งนี้ เพราะสถาบันการเงินมองว่าการปล่อยสินเชื่อแก่กิจการขนาดเล็กมีต้นทุนในการดำเนินงานต่อรายได้สูง และกิจการขนาดเล็กมักขาดหลักฐานที่น่าเชื่อถือในการขอสินเชื่อ ทำให้สถาบันการเงินมีความเสี่ยงสูงในการอนุมัติสินเชื่อ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Z. Zairani and Z.A. Zaimah (2013) ; Padilla-Perez, R., & Fenton Ontanon, R. (2013) ที่พบว่า ปัจจัยหลักที่ธนาคารพิจารณาเมื่อทำการวิเคราะห์สินเชื่อคือ งบการเงินของบริษัท การวิเคราะห์งบการเงินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของผู้กู้ในการชำระคืนเงินกู้และระดับความเสี่ยงต่อธนาคาร บริษัทขนาดเล็กใช้เงินจากภายนอกน้อยลงเนื่องจากปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูลซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการให้กู้ยืมสูง เห็นว่าข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญในการพิจารณาการให้เงินทุนจากภายนอก เนื่องจาก SMEs ที่มีงบการเงินประจำปีได้รับการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีภายนอกจะลดปัญหาความไม่สมดุลของข้อมูล และบริษัทขนาดเล็กจะสามารถพิสูจน์คุณภาพของโครงการของตนได้ สำหรับในด้านของปัจจัยหรือการใช้ข้อมูลทางการเงินในการวิเคราะห์สินเชื่อ จากงานวิจัยของ ชุตานา ผิวนิเือก (2562) ที่พบว่า ปัจจัยหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อ คือ ด้านความสามารถในการชำระหนี้ และจากการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัย หรือองค์ประกอบของการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย ที่

มากที่สุดคือด้านหลักประกัน รองลงมาคือด้านความสามารถในการชำระหนี้ และด้านภาวะเศรษฐกิจ และ พงศา (2557) พบว่า มีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อการบริหารสินเชื่อของ ธนาคารพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ซึ่งได้แก่ ด้านความสามารถในการชำระหนี้ และให้ความสำคัญของ ข้อมูลทางการเงินซึ่งได้แก่ สภาพคล่องทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระ หนี้ และประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยก็มีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว ระยะเวลาถัวเฉลี่ยการเก็บสินค้าคงคลัง อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ระยะเวลาถัวเฉลี่ยการเก็บหนี้ อัตราส่วน หนี้สินต่อทุน อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์อัตราและกำไรสุทธิต่อยอดขาย เพราะอัตราส่วนทางการเงิน เหล่านี้สามารถนำมาประเมินความเสี่ยงเพื่อตัดสินใจในการที่จะปฏิเสธการขอสินเชื่อของลูกค้า หรือลด วงเงินสินเชื่อ หรือกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ เพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ซึ่งมุมมองในการให้สินเชื่อธุรกิจ SMEs ที่มีขนาดของกิจการที่แตกต่างกัน มีรายได้และวงเงิน สินเชื่อที่แตกต่างกันนั้น ในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้า SMEs จึงต้องทำการวิเคราะห์เป็นราย ๆ ไป เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการให้สินเชื่อ ซึ่งอาศัยข้อมูลทางการเงิน เป็นเครื่องมือ สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน สภาพคล่องทางการเงินของกิจการ รวมถึงการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพื่อดู แนวโน้มความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ ลดความเสี่ยงการค้างชำระหนี้รวมถึงช่วยในการ ตัดสินใจพิจารณาให้สินเชื่อ โดยการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า มีการศึกษาถึงการให้ข้อมูลทางการเงินในการ บริหารสินเชื่อในภาพรวมว่าให้ความสำคัญในด้านใดบ้าง แต่ยังไม่พบข้อมูลเชิงประจักษ์ในแง่มุมมองของการ วิเคราะห์ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs ที่มีขนาดของกิจการที่แตกต่างกัน หรือมีรายได้และวงเงินสินเชื่อที่ แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์สินเชื่อจะให้ความสำคัญการใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้ สินเชื่อที่แตกต่างกันหรือไม่ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ข้อมูลจาก งบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลาง โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่สินเชื่อ ผู้ปฏิบัติงาน ด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลงบการเงินในการวิเคราะห์ และพิจารณาให้สินเชื่อโดยตรง ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในผู้ใช้งบการเงินหลักในฐานะของเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้กู้ อัน จะเป็นแนวทางให้กิจการสามารถวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงินเบื้องต้น และเป็นแนวทางในการจัดเตรียม ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการขอสินเชื่อธุรกิจจากธนาคารพาณิชย์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของ เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่ สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L

สมมติฐานการวิจัย

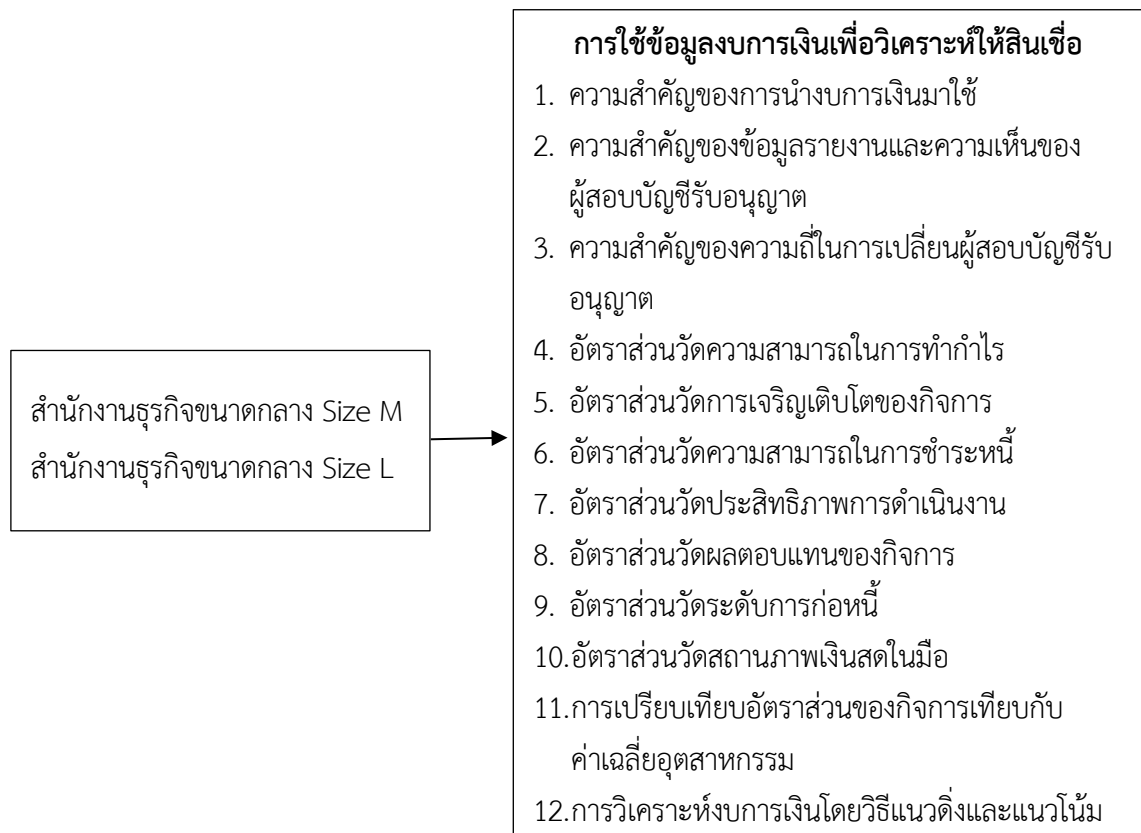
เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L มีระดับการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดด้านการอำนวยการสินเชื่อ หลักการให้สินเชื่อ ทฤษฎีการวิเคราะห์สินเชื่อ และการวิเคราะห์งบการเงิน สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด เพื่อนำไปศึกษางานวิจัย การใช้ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลาง กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัยการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจ สังกัด กลุ่มธุรกิจขนาดกลางภาคเหนือ ที่ทำหน้าที่ดูแลลูกค้าสินเชื่อธุรกิจในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 155 คน รายละเอียด ดังนี้

สำนักงานธุรกิจ	จำนวน (คน)	Size M (คน)	Size L(คน)
เชียงใหม่	16	5	11
เชียงใหม่	16	7	9
ถนนสุเทพ	17	7	10
ลำปาง	15	7	8
แพร่	5	5	-
อุตรดิตถ์	6	6	-
แม่สอด	9	5	4
กำแพงเพชร	14	5	9
สุโขทัย	5	5	-
พิษณุโลก	16	7	9
พิจิตร	11	3	8
เพชรบูรณ์	5	5	-
นครสวรรค์	20	7	13
รวม	155	74	81

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L รวม 155 คน โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 149 คน แบ่งเป็นสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M จำนวน 72 คน และสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 96.13 ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามจำนวน 149 ชุด ดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากหลักแนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์สินเชื่อ การวิเคราะห์ทางการเงิน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสูงสุด สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชา ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน หน่วยงานปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการทำงานด้านสินเชื่อธุรกิจ โดยเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความเห็นต่อความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อ ได้แก่ 1. ความสำคัญของการนำงบการเงินมาใช้ 2. ความสำคัญของข้อมูลรายงานและความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 3. ความสำคัญของความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต 4. อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร 5. อัตราส่วนที่ใช้วัดการเจริญเติบโตของกิจการ 6. อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้ 7. อัตราส่วนที่ใช้วัดความประสิทธิภาพการดำเนินงาน 8. อัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนของกิจการ 9. อัตราส่วนที่ใช้วัดระดับการก่อหนี้ 10. อัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพเงินสดในมือ 11. การเปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และ 12. การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีแนวดิ่งและแนวนอน โดยประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามรูปแบบของ Likert's Scale จำนวน 37 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ข้อมูลงบการเงินประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาให้สินเชื่อธุรกิจขนาดกลาง และข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (The Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน ได้แก่ ตัวแทนจากธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่จำนวน 5 ท่าน และนักวิชาการด้านการเงิน จำนวน 1 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผลการทดสอบพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรงผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์แล้ว จำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจ สังกัด กลุ่มธุรกิจขนาดกลางภาคกลางและนครหลวง และนำไปทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach) เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha-Coefficient) ผลการทดสอบพบว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า อยู่ระหว่าง 0.71-0.92 ซึ่งมากกว่า 0.70 ทุกข้อ แสดงว่าคำถามในแบบสอบถามสามารถวัดค่าตัวแปรในการวิจัยอยู่ในระดับที่เชื่อถือได้ และหากพิจารณาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 มีความเชื่อถือได้สูง จึงได้นำแบบสอบถามดังกล่าวนี้ไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการแสดงค่าข้อมูลเป็น จำนวน ความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

แบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ระดับความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ผู้วิจัยเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L โดยใช้สถิติทดสอบที (Independent Sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ระดับความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงิน

ระดับการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้ สินเชื่อธุรกิจ	สำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M			สำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความสำคัญ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความสำคัญ
1. ความสำคัญของการนำงบการเงินมาใช้	4.51	0.56	มากที่สุด	4.35	0.58	มากที่สุด
2. ความสำคัญของข้อมูลรายงานและความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	4.31	0.70	มากที่สุด	4.08	0.74	มาก
3. ความสำคัญของความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	4.33	0.69	มากที่สุด	3.78	0.93	มาก
4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร	4.34	0.52	มากที่สุด	4.24	0.50	มากที่สุด
5. อัตราส่วนวัดการเจริญเติบโตของกิจการ	4.32	0.55	มากที่สุด	4.20	0.54	มาก
6. อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้	4.31	0.55	มากที่สุด	4.37	0.50	มากที่สุด
7. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน	3.60	0.77	มาก	3.85	0.56	มาก
8. อัตราส่วนวัดผลตอบแทนของกิจการ	3.46	0.98	มาก	3.80	0.81	มาก
9. อัตราส่วนวัดระดับการก่อหนี้	4.30	0.56	มากที่สุด	4.38	0.47	มากที่สุด
10. อัตราส่วนวัดสภาพเงินสดในมือ	4.16	0.66	มาก	4.45	0.50	มากที่สุด
11. การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินของกิจการผู้ขอสินเชื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม	3.92	0.68	มาก	3.94	0.67	มาก
12. การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีแนวดิ่งและแนวนอน	4.02	0.68	มาก	3.94	0.71	มาก
รวม	4.13	0.66	มาก	4.12	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M ให้ความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ให้ความสำคัญกับการนำงบการเงินมาใช้เพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความถี่ของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และน้อยที่สุดคือ อัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนของกิจการ

สำหรับเจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L พบว่า ให้ความสำคัญของการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, $SD=0.63$) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ให้ความสำคัญกับอัตราส่วนที่ใช้วัดสถานภาพเงินสดในมือมากที่สุด รองลงมาคือ อัตราส่วนที่ใช้วัดระดับการก่อหนี้ และน้อยที่สุดคือ ความสำคัญของความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่ที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L

ระดับความสำคัญ	สำนักงาน				Levene's Test		t	Sig.
	ธุรกิจ ขนาด กลาง	N	$\bar{X}$	SD	for Equality of Variances			
					F	Sig.		
ความสำคัญของการนำงบการเงิน มาใช้	Size M	72	4.51	0.56	0.012	0.913	1.751	0.082
	Size L	77	4.35	0.58				
ความสำคัญของข้อมูลรายงานและ ความเห็นของผู้สอบบัญชีรับ อนุญาต	Size M	72	4.31	0.71	0.412	0.522	1.921	0.057
	Size L	77	4.08	0.74				
ความสำคัญของความถี่ในการ เปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	Size M	72	4.33	0.69	10.270	0.000	4.153	0.000*
	Size L	77	3.78	0.93				
อัตราส่วนวัดความสามารถในการ ทำกำไร	Size M	72	4.34	0.52	0.429	0.514	1.231	0.220
	Size L	77	4.24	0.50				
อัตราส่วนวัดการเจริญเติบโตของ กิจการ	Size M	72	4.32	0.55	0.375	0.541	1.399	0.164
	Size L	77	4.20	0.54				

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L (ต่อ)

ระดับความสำคัญ	สำนักงาน ธุรกิจขนาด กลาง	N	$\bar{X}$	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t	Sig.
					F	Sig.		
อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้	Size M	72	4.31	0.55	1.332	0.250	-0.666	0.506
	Size L	77	4.37	0.50				
อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน	Size M	72	3.60	0.77	17.114	0.000	-2.247	0.026*
	Size L	77	3.85	0.56				
อัตราส่วนวัดผลตอบแทนของกิจการ	Size M	72	3.46	0.98	4.244	0.041	-2.247	0.026*
	Size L	77	3.80	0.81				
อัตราส่วนวัดระดับการก่อหนี้	Size M	72	4.30	0.56	0.851	0.358	-0.953	0.342
	Size L	77	4.38	0.47				
อัตราส่วนวัดสถานภาพเงินสดในมือ	Size M	72	4.16	0.66	4.467	0.036	-2.979	0.003*
	Size L	77	4.45	0.50				
การเปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม	Size M	72	3.92	0.68	0.180	0.672	-0.204	0.839
	Size L	77	3.94	0.67				
การวิเคราะห์งบการเงินโดยวิธีแนวดิ่งและแนวนอน	Size M	72	4.02	0.68	0.436	0.510	0.732	0.465
	Size L	77	3.94	0.71				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M และเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L ให้ความสำคัญกับความถี่ในการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตการใช้ข้อมูลงบการเงิน การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน การวัดผลตอบแทนของกิจการ และการวัดสถานภาพเงินสดในมือ ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การใช้ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อ โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกิจการ ถือเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการประกอบการพิจารณาสินเชื่อสำหรับธนาคารพาณิชย์ ถึงแม้จะไม่ได้เป็นเกณฑ์หลักในการตัดสินใจปล่อยเงินกู้ก็ตามแต่ก็ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาสินเชื่อ หรือใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดเงื่อนไขการอนุมัติสินเชื่อ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า

1. การพิจารณาให้สินเชื่อแก่ธุรกิจของเจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M จะให้ความสำคัญกับข้อมูลรายงานและความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มากกว่า Size L เนื่องด้วยกลุ่มลูกค้าของธุรกิจขนาดกลาง Size M ซึ่งมีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 20 ล้านบาท ลูกค้าส่วนใหญ่เติบโตจากการดำเนินธุรกิจในนามบุคคลธรรมดา ไม่มีการจัดทำข้อมูลงบการเงิน หรือเป็นธุรกิจที่จัดตั้งเป็นนิติบุคคลใหม่และเพิ่งเริ่มจัดทำงบการเงิน ซึ่งในการขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินส่วนมากขาดข้อมูลเอกสารแสดงรายได้ หรือผลการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือ จึงทำให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size M ให้ความสำคัญกับการนำงบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาให้สินเชื่อ โดยจะพิจารณาความถี่ของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงความโปร่งใสของธุรกิจ และความน่าเชื่อถือของข้อมูลงบการเงิน ความโปร่งใสขององค์การจะขึ้นกับนโยบายในการกำหนดการปฏิบัติงานหรือการกระทำการที่ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผยสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งแจ้งอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต สุรดิษฐ์ และคณะ (2564) พบว่า องค์การธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความโปร่งใสแตกต่างกัน โดยเรียงลำดับความโปร่งใสขององค์การธุรกิจจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ องค์การธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามลำดับ หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีรับอนุญาตบ่อยครั้ง หรือมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี อาจเกิดจากมีประเด็นที่ทำให้ผู้สอบบัญชีหรือสำนักงานบัญชีมีปัญหาในเรื่องจรรยาบรรณ หรือลูกค้ามีปัญหาในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต จนทำให้ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาถอนตัวจากการเป็นผู้สอบบัญชีได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณีย์ เสียงพานิช (2564) พบว่าลักษณะกิจการและข้อจำกัดในการดำเนินงานเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs เพราะสถาบันการเงินมองว่าการปล่อยสินเชื่อแก่กิจการขนาดเล็กมีต้นทุนในการดำเนินงานต่อรายได้สูง และกิจการขนาดเล็กมักขาดหลักฐานที่น่าเชื่อถือในการขอสินเชื่อ ทำให้สถาบันการเงินมีความเสี่ยงสูงในการอนุมัติสินเชื่อ

2. การใช้ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อ โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกิจการ พบว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจขนาดกลาง Size L ให้ความสำคัญต่อการการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การวัดผลตอบแทนของกิจการ และการวัดสถานภาพเงินสดในมือ มากกว่า เจ้าหน้าที่สินเชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านสินเชื่อประจำสำนักงานธุรกิจ

ขนาดกลาง Size M เนื่องจากกลุ่มลูกค้าธุรกิจขนาดกลาง Size L เป็นกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้มากกว่า 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 100 ล้านบาท ซึ่งเป็นลูกค้าธุรกิจที่ส่วนใหญ่จัดตั้งในรูปแบบของนิติบุคคล มีการนำส่งข้อมูลรายได้เพื่อเสียภาษี ข้อมูลรายงานทางการเงินจึงค่อนข้างมีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ

การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นตัวบ่งบอกถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการ และความสามารถของผู้บริหาร ในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณาจาก จำนวนวันลูกหนี้การค้า จำนวนวันสินค้าคงเหลือ จำนวนวันเจ้าหนี้การค้า อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราหมุนเวียนสินทรัพย์ดำเนินงาน และ วงจรเงินสด ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่ากิจการมีความสามารถในการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูง สะท้อนความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งจะทำให้กิจการ ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนจากการดำเนินงานที่สูงเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการชำระหนี้สินรวมทั้งการจัดสรรผลตอบแทนให้แก่กิจการหรือผู้ถือหุ้น โดยสามารถวัดผลตอบแทนของกิจการได้จาก อัตราผลตอบแทนจากทุน และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ สำหรับการวัดสถานะสภาพเงินสดในมือ เป็นการวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานจากความสามารถในการจ่ายชำระหนี้สินและดอกเบี้ยจ่าย เป็นอัตราส่วนที่ใช้เป็นตัววัดความเสี่ยงในระยะยาว ประกอบด้วย กระแสเงินสดสุทธิหลังการดำเนินงาน กระแสเงินสดหลังการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน และกระแสเงินสดหลังการดำเนินงานต่อดอกเบี้ยจ่าย กิจการที่มีความสามารถบริหารผลการดำเนินงานให้มีกำไรจากกระแสเงินสดหลังการดำเนินงาน สะท้อนถึงกำไรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และกระแสเงินสดมีเพียงพอต่อรายจ่ายและภาระต่าง ๆ ของกิจการ

ซึ่งในแง่มุมมองของการให้สินเชื่อ คือการนำเงินไปลงทุนในกิจการนั้น โดยคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ย จึงต้องพิจารณาด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ผลตอบแทนของกิจการ และวัดสถานะสภาพเงินสดในมือของกิจการ ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ โดยการตัดสินใจให้กู้ยืมจะแตกต่างกันไปในแต่ละธนาคาร และขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้และขนาดของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพล แก้วพุกผา (2564) พบว่าทีมงาน และผู้บริหารของสถาบันการเงิน มีเกณฑ์พิจารณาในการสนับสนุนทรัพยากรทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ โดยให้น้ำหนักกับ ระดับรายได้ ระดับกำไรของกิจการ ส่วนของผู้ถือหุ้น ประกอบการพิจารณา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัตติมา กรงเด็น และคณะ (2565) พบว่าบริษัทที่ผลประกอบการดี อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย นักลงทุนที่วิเคราะห์อัตราส่วนดังกล่าวเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินเพื่อลดความเสี่ยงและใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐริณี ศิวะพรประสงค์ (2561) พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์

ซึ่งราคาของหลักทรัพย์ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในตลาดทุน และเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยตัดสินใจในการลงทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพากร ศรีชัยธำรง และคณะ (2564) พบว่างบกระแสเงินสดมีความสัมพันธ์กับวงจรกิจและวงจรกิจมีความสัมพันธ์กับความมั่งคั่งสูงสุดของธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศาชล คำสิงห์ (2560) พบว่า อัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ต่ออัตราผลตอบแทนสินทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ

3. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของกิจการเพื่อพิจารณาให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อไม่เกิน 20 ล้านบาท หรือกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้มากกว่า 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 100 ล้านบาท ต่างให้ความสำคัญอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนวัดการเจริญเติบโตของกิจการ อัตราส่วนวัดความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนวัดระดับการก่อหนี้ และการเปรียบเทียบอัตราส่วนของกิจการเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อเหมือนกัน โดยธนาคารให้ความสำคัญต่อคุณภาพของสินเชื่อมากกว่าการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อเพื่อป้องกันปัญหาหนี้ค้างชำระ ซึ่งการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินของธุรกิจ SMEs ในด้านการวัดสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจ การวัดความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ การวัดความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจ SMEs สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตานา ผิวนิวก (2562) พบว่าการความสามารถในการชำระหนี้ วิเคราะห์สินเชื่อมีระดับความสำคัญอย่างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประพนธ์ คำผา (2565) พบว่า ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์โอกาสเกิดความล้มเหลวทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนกำไรสะสมต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ การนำอัตราส่วนทางการเงิน มาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพิจารณาให้สินเชื่อ ซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ใช้งบการเงินหลักซึ่งนอกเหนือจากผู้บริหาร นักลงทุน ก็คือผู้ให้กู้ยืมเงินหรือเจ้าหนี้ ซึ่งในมุมมองการให้สินเชื่อธุรกิจที่มีขนาดของกิจการ รายได้ และวงเงินสินเชื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การประเมินความเสี่ยงนั้นทำได้ยาก การพิจารณาให้สินเชื่อธุรกิจแก่ลูกค้าจึงต้องทำการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลหลายส่วนในการประกอบการพิจารณา ซึ่งข้อมูลที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการพิจารณาให้สินเชื่อ คือข้อมูลงบการเงินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งใช้ประกอบการพิจารณาถึงสภาพคล่อง ความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ ประเมินแนวทางการบริหารจัดการเงินทุนของกิจการ ความน่าเชื่อถือของงบการเงินซึ่งถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทางธนาคารให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก งบการเงินที่ผู้ประกอบการแสดงต่อเจ้าหน้าที่ธนาคารมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแสดงความคิดเห็นและลงนามรับรอง ธนาคารก็มีความเชื่อมั่นที่จะใช้ข้อมูลนั้นมาประกอบการพิจารณามากกว่าการใช้ข้อมูลภายในของกิจการเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณดา สอนดา (2564) พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจให้

สินเชื่อจากสถาบันการเงิน ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมมาตรการจัดทำบัญชีชุดเดียวของสถานประกอบการ ธุรกิจโรงแรม SMEs ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยกลุ่มที่เข้าร่วมมีคุณภาพรายงานทางการเงินสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เข้าร่วม เนื่องจากกลุ่มที่เข้าร่วมมาตรการจัดทำบัญชีชุดเดียวได้มีการจัดทำรายงานทางการเงินตามความเป็นจริง งบการเงินต้องผ่านการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อจะขอขึ้นเข้าร่วมมาตรการดังกล่าว ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูล (อุมารดี เดชธารง และคณะ, 2561) ที่เป็นสถาบันการเงิน ส่งผลให้กิจการกลุ่มที่เข้าร่วม ได้รับเงินกู้ยืมระยะยาวในปริมาณที่สูงกว่า ส่วนรายงานทางการเงิน ของกลุ่มที่ไม่เข้าร่วมมาตรการดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐไม่สามารถควบคุมหรือตรวจสอบความถูกต้องได้อย่างละเอียดเท่าที่ควร เพราะอาจมีการบิดเบือนตัวเลขทางการเงินให้มีผลการดำเนินงานที่ดี อีกทั้งยังอาจมีการจัดทำบัญชีไว้หลายชุด เพื่อลดค่าใช้จ่ายและหลีกเลี่ยงภาษี กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นสถาบันการเงินจึงชะลอการปล่อยกู้ให้กลุ่มดังกล่าว ส่งผลให้คุณภาพรายงานทางการเงินของกลุ่มที่เข้าร่วม มีค่าเฉลี่ยการได้รับเงินกู้ยืมที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม โดยปัจจุบันภาครัฐและธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมมือให้การสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีเล่มเดียว ซึ่งมีสิทธิประโยชน์มากมายให้แก่ผู้ประกอบการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศที่จะรณรงค์และพัฒนาให้ผู้ประกอบการจัดทำงบการเงินให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานบัญชีมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของงบการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการได้ทราบถึงความสำคัญของข้อมูลงบการเงินในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางที่มีขนาดของกิจการและวงเงินสินเชื่อที่แตกต่างกัน โดยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาขอสินเชื่อเบื้องต้นของกิจการก่อนการเสนอขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ และสะท้อนให้ผู้ประกอบการได้ทราบและตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลงบการเงิน ซึ่งนอกเหนือจากการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารงานและการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของกิจการ และยังมีประโยชน์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การพิจารณาให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 20 ล้านบาท ธนาคารจะให้ความสำคัญกับความถี่ของการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งเป็นการบ่งบอกความน่าเชื่อถือของข้อมูลรายงานทางการเงิน
2. การให้น้ำหนักความสำคัญกับอัตราส่วนทางการเงินที่สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้และขนาดของบริษัท โดยการให้กู้แก่กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้มากกว่า 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 100 ล้านบาท ธนาคารจะให้

ความสำคัญกับให้ความสำคัญต่อการการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การวัดผลตอบแทนของกิจการ และการวัดสถานภาพเงินสดในมือ มากกว่ากลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท และมีวงเงินสินเชื่อมากกว่า 20 ล้านบาท

3. ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารธุรกิจ ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพรายงานทางการเงิน เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้ข้อมูลงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นข้อมูลหลักประกอบการพิจารณาถึงสภาพคล่อง ความสามารถในการชำระหนี้ และประเมินแนวทางการบริหารจัดการเงินทุนของกิจการ ความน่าเชื่อถือของงบการเงินซึ่งถือเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทางธนาคารให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก หากงบการเงินที่ผู้ประกอบการแสดงต่อเจ้าหน้าที่ธนาคารมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแสดงความคิดเห็นและลงนามรับรอง ธนาคารก็มีความเชื่อมั่นที่จะใช้ข้อมูลนั้นมาประกอบการพิจารณา มากกว่าการใช้ข้อมูลภายในของกิจการเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่องการใช้ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลาง กรณีศึกษา ธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากตัวแทนสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่ม NON-BANK ซึ่งเป็นกลุ่มที่พร้อมสนับสนุนเงินทุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อีกกลุ่มหนึ่ง
2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อวิเคราะห์การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลาง ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น มูลค่าหลักประกัน ประเภทของวงเงินกู้ ประเภทของกลุ่มธุรกิจ ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม หรือกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2561). พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓.ค้นเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2565, จาก https://www.dbd.go.th/download/PDF_law/acc_prb2543.pdf.
- เฉลิมขวัญ ครุบุญยงค์. (2554). การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชูดามา ผิวเผือก. (2562). ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณัฐริณี ศิวะพรประสงค์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ ของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 กลุ่มอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี.
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- ดารณี พุทธิบุญ. (2558). **การจัดการสินเชื่อ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2565.) **Financial Ststement Analysis.** ค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2565,
จาก https://classic.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1472551305959.pdf.
- ทิพากร ศรีชัยธำรง และคณะ. (2564). อิทธิพลของงบกระแสเงินสดต่อวงจรเงินสดและความมั่นคงสูงสุด
ของธุรกิจกรณีศึกษา กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสาร
ศิลปการจัดการ**, 5(6). 87-102.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานผลการสำรวจภาวะและแนวโน้มสินเชื่อ (Senior Loan Officer
Survey) ไตรมาสที่ 2 ปี 2565. ค้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2565, จาก [https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/Credit Condition/LoanSurveyTH22Q2.pdf](https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/CreditCondition/LoanSurveyTH22Q2.pdf).
- นิสาชล คำสิงห์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กับ
ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี.
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประนอม คำผา. (2565). การศึกษาความแม่นยำของตัวแบบ Altman's EM-Score Model และการ
พยากรณ์โอกาสเกิดความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย. **วารสารสภาวิชาชีพบัญชี**, 4(12): 26-43.
- พัฒนศิริ ปงตาคา. (2557). การใช้ข้อมูลทางการเงินในการบริหารสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขต
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มัตติมา กรงเต็น และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : SET100. **วารสารสหวิทยาการ
จัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 6(2). 117-126.
- วิจิต สุรดิษฐ์ และคณะ. (2564). ความโปร่งใสขององค์กร ธุรกิจไทยตามการรับรู้ของผู้สอบบัญชีรับ
อนุญาต. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 8(3). 911-925.
- อุมาวดี เดชธารง และคณะ. (2561). ผลกระทบของคุณภาพรายงานทางการเงินที่มี ต่อความได้เปรียบใน
การแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 8(1), 1-9.
- อุษณีย์ เสี่ยงพานิช. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อข้อจำกัดในการดำเนินงานและการเข้าถึงแหล่ง
เงินทุนจากสถาบันการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพิษณุโลก. **วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม**, 15(1), 13-26.

- ปทุมณา สอนดา. (2564). การศึกษาผลกระทบของมาตรการจัดทำบัญชีชุดเดียวที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. ชลบุรี : โครงการการศึกษผลกระทบของมาตรการจัดทำบัญชีชุดเดียวที่มีผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสถานประกอบการธุรกิจโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรพล แก้วพุกผา. (2564). การศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่มีต่อผู้ประกอบการฐานนวัตกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการทางการเงินธุรกิจและนักลงทุนของประเทศไทย.สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Atupele N. Mulaga. (2013). *Analysis of External Financing Use: A Study of Small and Medium Enterprises in Malawi*. *International Journal of Business and Management*, 8(7): 55-64.
- Musamali, M. M., & Tarus, D. K. (2013). *Does firm Profile Influence Financial Access Among Small and Medium Enterprises in Kenya?*. *Asian Economic and Financial Review*, 3(6): 714-723.
- Padilla-Perez, R., & Fenton Ontanon, R. (2013). *Financing of commercial banks for micro, small and medium enterprises in Mexico*. *CEPAL REVIEW*, (111): 7-21.
- Z.Zairani and Z.A. Zaimah (2013). *Difficulties in Securing Funding from Banks: Success Factors for Small and Medium Enterprises (SMEs)*. *Journal of Advanced Management Science*, 1(4): 254-257.